

Parlamentul României
Senat

București, 29 octombrie 2012

OPINIA

SENATULUI ROMÂNIEI

cu privire la Cartea Verde a Comisiei intitulată *Cunoașterea mediului marin 2020: de la cartografierea fundului mării la prognoza oceanografică*

COM (2012) 473 final

Având în vedere raportul comun al Comisiei pentru administrație publică, organizarea teritoriului și protecția mediului și al Comisiei pentru afaceri europene, plenul Senatului, în ședința din data de 29 octombrie 2012, a hotărât următoarele:

1. – La punctele 4-7 din Cartea Verde a Comisiei, *Cunoașterea mediului marin 2020: de la cartografierea fundului mării la prognoza oceanografică*, punctul de vedere al Senatului este următorul:

I. La punctul 4 – *Disponibilitate și interoperabilitate*, subpunctul 4.3 - *Competitivitate și inovare*, răspunsul la întrebarea 1 este:

1. Există motive, altele decât cele legate de caracterul personal al datelor, pentru care ar trebui să se prevadă excepții de la politica Comisiei de a pune la dispoziția publicului în mod gratuit datele privind mediul marin și a le face interoperabile?

Senatul consideră că în principiu nu, cu excepția motivelor care țin de securitatea națională a țărilor riverane, de interese economice care trebuie luate în considerare din cauza confidențialității unor informații și de extinderea explorărilor și exploatărilor pentru resurse naturale pe panta continentală care ridică problema delimitării zonelor economice exclusive.

II. La punctul 5 - *Progresele înregistrate până la ora actuală*, răspunsurile la subpunctele 5.1. – 5.8. sunt următoarele:

1. La subpunctul 5.1. - *Eforturile naționale*, răspunsul la întrebarea 2 este:

2. Care sunt mijloacele prin care statele membre se pot asigura că datele pe care le dețin sunt stocate în condiții de siguranță, sunt disponibile și interoperabile?

Senatul consideră că mijloacele prin care statele membre se pot asigura că datele pe care le dețin sunt stocate în condiții de siguranță, sunt disponibile și interoperabile sunt următoarele:

- a) continuarea și finalizarea punerii în aplicare a comunicării COM (2010) 584 final – „Foaia de parcurs privind crearea mediului comun de realizare a schimbului de informații în vederea supravegherii domeniului maritim al UE (CISE)”. Astfel, prin intermediul unei platforme comune (aplicație) se va putea obține accesul la datele folosite de comunitățile de utilizatori la nivel european, pe principiul „need to know & level of access”;
- b) implementarea standardelor de control al calității datelor primare și al procedurilor de achiziție a acestora;
- c) standardizarea formatelor de date primare și finale (adoptarea de exemplu a tehnologiei și normelor SeaDataNet), precum și a procedurilor de prelucrare a datelor.

2. La subpunctul 5.2. - *Rețeaua europeană de observare și date privind mediul marin (EMODnet)*, răspunsurile la întrebările 3-4 sunt:

3. *Sunt cele șapte grupuri tematice ale rețelei europene de observare și date privind mediul marin cele mai adecvate? Ar fi indicată combinarea unora dintre acestea? (de exemplu, geologia și hidrografia) sau divizarea lor?*

Senatul consideră că cele șapte grupuri tematice ale rețelei europene de observare și date privind mediul marin sunt adecvate. Având în vedere complexitatea și specificitatea grupurilor tematice geologie și hidrografie, comasarea acestora nu este recomandabilă. Interacțiunea permanentă a hidrosferei, atmosferei și a litosferei, în special în zona costieră, conduce la ideea de monitorizare globală, interdisciplinară. În contextul actualelor modificări climatice, sunt necesare observarea și furnizarea de informații și previziuni privind oceanele și mările în timp real, pentru aceasta fiind necesar un buget operațional pentru serviciul maritim GMES și EMODnet. În concluzie, este indicată o monitorizare interdisciplinară.

4. *În cadrul EMODnet, care ar trebui să fie echilibrul între furnizarea accesului la datele primare și elaborarea de straturi de hărți digitale derivate din datele primare privind bazinele maritime?*

Senatul consideră că accesul la datele primare și elaborarea de straturi de hărți digitale derivate din datele primare privind bazinele maritime ar trebui să fie aproximativ echilibrat, cu respectarea dreptului de proprietate intelectuală al autorilor datelor și hărților respective. Există însă aspecte legate de nivelul de acces și de plata progresivă a accesului la datele primare în funcție de gradul de detaliu al informației, care vor necesita dezbateri ulterioare.

3. La subpunctul 5.3. - *Serviciul maritim al GMES*, răspunsurile la întrebările 5-6 sunt:

5. *Este necesară crearea unei platforme comune pentru a furniza produse provenite de la GMES și EMODnet?*

Senatul consideră că da, dacă acest lucru va determina o standardizare a formatelor. Abordarea integrată a datelor ar permite cunoașterea evoluției ecosistemelor acvatice. Această abordare este realizată la nivel național prin Programul de implementare a „Foi de parcurs privind crearea mediului comun de realizare a schimbului de informații în vederea supravegherii domeniului maritim al Uniunii Europene” și va avea ca rezultat obținerea CISE în primul rând la nivel național.

6. *Este oportună adaptarea produselor și serviciilor maritime ale GMES astfel încât să poată fi folosite atât de către cei care studiază schimbările climatice și protecția mediului, cât și de către cei care au nevoie de un serviciu operațional în timp aproape real?*

Senatul consideră că adaptarea produselor și serviciilor maritime ale GMES, astfel încât să poată fi folosite atât de către cei care studiază schimbările climatice și protecția mediului, cât și de către cei care au nevoie de un serviciu operațional în timp aproape real, este oportună.

4. La subpunctul 5.4. - *Cadrul pentru colectarea datelor în sectorul pescuitului*, răspunsurile la întrebările 7-9 sunt:

7. Ar fi oportun ca datele compilate în temeiul cadrului de colectare a datelor pentru un scop precis, cum ar fi o evaluare a stocurilor de pește, să fie disponibile în vederea reutilizării fără obligația obținerii unei autorizații din partea persoanelor care au furnizat aceste date inițial?

Senatul consideră că da, în anumite situații, în condițiile respectării dreptului de proprietate intelectuală al autorilor datelor. Cunoașterea stocurilor de pește este necesară pentru atingerea stării ecologice bune a ecosistemelor marine până în 2020. Pe baza acestora se poate aprecia starea ecosistemului și pot fi stabilite obiectivele de mediu. Reutilizarea datelor trebuie să se facă cu menționarea provenienței sursei. În cazul în care datele prezentate constituie baza unui plan de afaceri, atunci ar trebui obținută autorizarea din partea celor care le-au elaborat, atât timp cât datele sunt mai recente de 3 ani.

8. Ar fi oportună crearea unui portal de internet similar celor pentru EMODnet pentru a furniza accesul la date deținute de statele membre, precum și la datele compilate privind anumite stocuri, segmente ale flotei sau zone de pescuit? În caz afirmativ, care ar trebui să fie relația sa cu EMODnet?

Senatul consideră că da, pentru schimbul de date. Acest portal de internet ar trebui să fie compatibil cu portalul EMODnet. Datele acestui portal trebuie însă marcate ca atare și tratate cu multă precauție (în mai multe țări ale Europei și nu numai, există numeroase date privind stocul de pește care nu pot fi considerate afișabile). De asemenea, este posibilă și extragerea datelor din EMODnet prin intermediul CISE.

9. Ar fi oportun ca datele de control, cum ar fi cele provenite de la sistemul de monitorizare prin satelit a navelor de pescuit, să fie mai accesibile? În caz afirmativ, în ce fel ar putea fi soluționate problemele legate de confidențialitate?

Senatul susține accesibilitatea limitată. Aceste date ar trebui să fie accesibile în special autorităților și comunităților de utilizatori care au tangență cu activitatea desfășurată și care ar trebui să trateze datele pe baza unor protocoale în care să fie stipulate clauze de confidențialitate. Referitor la soluționarea problemelor legate de confidențialitate, ținem cont și de răspunsul la întrebarea nr. 2. Aspectele legate de accesibilitatea întregii comunități marine la aceste date, după o perioadă de timp limitată, necesită dezbateri ulterioare.

5. La subpunctul 5.5. - *Cercetarea*, răspunsurile la întrebările 10-11 sunt:

10. Care ar trebui să fie prioritatea sprijinului UE pentru noile tehnologii de observare marină? Cum poate fi extinsă monitorizarea oceanelor și cum poate fi crescută rentabilitatea acesteia? În ce mod își poate consolida UE poziția științifică și industrială în acest domeniu?

Senatul consideră ca fiind necesare:

a) Integrarea observatoarelor marine în rețelele ESFRI existente (EMSO și EURO ARGO), identificarea domeniilor științifice încă neacoperite (ex. biodiversitate marină, procese microbiologice, fenomene la gurile de vărsare) și pregătirea unor proiecte ESFRI dedicate monitorizării acestor domenii. Aceste noi proiecte ESFRI ar trebui să fie compatibile cu cele deja existente;

b) Construcția rețelei pan-europene de observare a mediului marin, costier și de mare adâncime și investiția de fonduri în oceanografia operațională, la nivel național și european. Aceasta presupune instalarea de senzori electronici autonomi cu transmisie în timp real sau quasi-real și utilizarea datelor în modelare și elaborarea prognozelor. Totodată, trebuie analizată rentabilitatea acestor rețele și realizate investiții constante în mentenanță;

c) Rețeaua oceanografică este absolut necesară, având în vedere numărul mare de domenii în care produsele acestora pot fi folosite, pornind de la exploatarea resurselor și schimbările climatice și până la poluările accidentale, siguranța navigației și acțiunile de căutare și salvare.

11. Ar trebui să existe obligația ca proiectele de cercetare să includă o prevedere care să asigure arhivarea și accesul la observațiile colectate în cursul proiectului de cercetare?

Senatul consideră că da, acest lucru este de o importanță deosebită, pentru instituțiile autorizate. Proiectele realizează un studiu aprofundat și este esențial ca produsele și datele să poată fi refolosite, cu menționarea sursei. Proiectele de cercetare realizate din fonduri publice ar trebui să aibă obligația arhivării și accesului la observațiile colectate, dar cu păstrarea dreptului de proprietate intelectuală al autorilor datelor, și după o anumită perioadă de timp de la finalizarea proiectului (ex. 3 ani).

6. La subpunctul 5.6. - *Raportarea informațiilor despre mediu*, răspunsul la întrebarea 12 este:

12. Ar fi oportună înlocuirea în mod treptat a mecanismului „push”, în cadrul căruia sunt prezentate rapoartele privind mediul marin, cu un mecanism „pull” prin care datele sunt puse la dispoziția publicului prin intermediul internetului și sunt culese de autoritățile competente, folosind tehnologia dezvoltată prin EMODnet?

Senatul consideră că da, cu condiția ca această înlocuire să nu conducă în timp la blocarea inițiativei de dezvoltare de noi tehnici de măsurare și analiză și la absența concurenței și, deci, la scăderea calității informațiilor. De asemenea, datele puse la dispoziția publicului ar trebui diseminate potrivit celor menționate la răspunsurile 2 și 9.

7. La subpunctul 5.7. - *Adaptarea la schimbările climatice*, răspunsul la întrebarea 13 este:

13. Care informații privind comportamentul mărilor și al zonelor de coastă sunt cele mai utile pentru adaptarea întreprinderilor și a autorităților publice la schimbările climatice?

Senatul consideră că cele mai utile informații pentru adaptarea întreprinderilor și a autorităților publice la schimbările climatice sunt cele legate de variația seculară a nivelului mediu al mării, regimul curenților, vântului și valurilor și variațiile sezoniere ale acestora, parametrii furtunilor extreme și posibilele modificări ale acestora, prognoza proceselor de eroziune costieră nu doar la scală multianuală ci și pe termen scurt, transportul sedimentelor în zona costieră, sensul și amplitudinea mișcărilor crustale, avertizarea timpurie a autorităților în cazul hazardelor naturale marine de la furtuni extreme, inundații, alunecări de teren și erupții vulcanice la degajări masive de gazhidrați, cutremure și tsunami. Pentru realizarea acestora sunt necesare instalarea sau, după caz, extinderea rețelelor de stații de supraveghere complexă în timp aproape real a mediului marin din punct de vedere meteorologic, hidrologic, chimic și biologic, fizic, sedimentologic, seismic, etc. De asemenea, în zona de coastă este necesară instalarea sau, după caz, extinderea unor rețele interdisciplinare complexe de stații automate performante pentru monitorizarea integrată.

8. La subpunctul 5.8. - *Inițiative internaționale*, răspunsul la întrebarea 14 este:

14. Sunt necesare măsuri suplimentare, în plus față de inițiativele existente (de exemplu, EMODnet și GMES), pentru a permite Europei să susțină inițiativele internaționale referitoare la datele privind oceanele, cum ar fi GOOS și GEOSS?

Senatul consideră că sunt necesare măsuri suplimentare:

a) extinderea proiectelor ESFRI deja existente pentru domeniul marin (EMSO și EURO ARGO);

- b) elaborarea unor noi proiecte ESFRI care să dezvolte noi infrastructuri de cercetare în domeniul marin, în subdomeniile încă neacoperite complet.

III. La punctul 6 - *Guvernanță*, răspunsurile la subpunctele 6.1, 6.2 și 6.4 sunt următoarele:

1. La subpunctul 6.1. - *Echilibrul între eforturile depuse de UE și cele depuse de statele membre*, răspunsul la întrebarea 15 este:

15. Care sunt criteriile care ar trebui utilizate pentru a determina sprijinul financiar al UE în favoarea programelor de observare, altele decât cele pe care aceasta le sprijină deja? Puteți oferi exemple? Inițiativa de programare în comun pentru mările și oceanele europene ar putea avea și ea un rol?

Senatul consideră că pentru crearea de noi programe de observare ar trebui luate în considerare noutatea și relevanța științifică pentru domeniul marin, impactul social, gradul de acoperire a informațiilor culese prin alte programe de observare, precum și gradul de integrare europeană a programelor. Datorită caracteristicilor specifice ale fiecărui bazin marin european, UE ar trebui să acorde sprijin financiar și unor noi programe de observare a caracteristicilor specifice acestor bazine dar cu acces trans-european la informații. Inițiativa JPI OCEANS care încearcă să structureze și să pună în comun eforturile agențiilor de finanțare a cercetării din statele membre pentru studierea eficientă, prin concentrarea resurselor, are un rol major în crearea și identificarea de noi programe de cercetare și de observare a fenomenelor și proceselor marine, în domenii noi. Sprijinul financiar al UE ar trebui să fie prioritar dirijat spre asemenea rezultate de succes ale JPI OCEANS dar și spre noi programe dezvoltate de către agențiile de finanțare ale statelor membre în proiecte comune de tip ERA-NET.

2. La subpunctul 6.2. - *Sprijinul UE în favoarea compilării și prelucrării datelor privind mediul marin*, răspunsurile la întrebările 16-17 sunt:

16. În ce mod ar putea evolua guvernanța GMES și a EMODnet pentru a răspunde mai bine nevoii de sustenabilitate pe termen lung?

Senatul consideră că, crearea unor parteneriate EMODnet cu statut juridic și cu componența stabilită și nemodificabilă ulterior ar putea fi văzută ca o metodă de simplificare a procedurilor dar ar avea un rol negativ în menținerea calității informațiilor existente. În cercetarea marină, ca în oricare alt domeniu al cercetării, existența unei concurențe pe piață este un factor care menține și crește calitatea în toate domeniile care privesc culegerea de date. De aceea, Senatul propune menținerea sistemului actual, de competiții la intervale regulate de timp și cu consorții variabile, astfel încât piața din acest domeniu să îi sorteze permanent pe cei mai viabili.

17. Care ar putea fi rolul Centrului Comun de Cercetare și al Agenției Europene de Mediu?

Senatul consideră că acestea ar putea juca un rol important în coordonarea activităților specifice cercetării marine și monitorizării de mediu, precum și în elaborarea de obiective specifice comune atât pentru înțelegerea mării cât și pentru păstrarea sănătății mediului marin, corelând cercetarea cu protecția mediului.

3. La subpunctul 6.4. - *Alegerea priorităților*, răspunsurile la întrebările 18-19 sunt:

18. Este necesar un proces regulat pentru evaluarea eficacității strategiei de observare și eșantionare pentru fiecare bazin maritim?

Senatul consideră că este necesar un proces regulat. Evaluarea trebuie făcută anual, atât pentru starea mediului, cât și pentru populațiile piscicole și de mamifere marine. Progresul

științific și tehnologic foarte rapid face necesară reevaluarea parametrilor monitorizați și a tehnicilor de lucru. Apariția unor domenii noi de interes în studierea mediului marin cere, de asemenea, reevaluarea eficacității strategiei de observare și eșantionare. Evaluarea periodică este, în toate domeniile, un motor de menținere a calității și de rezolvare a problemelor potențiale. Fenomenele subtile cu efecte vizibile după observații îndelungate sunt produse de cauze care necesită studii aprofundate. Este, de exemplu, cazul structurii geologice adânci. Interesul companiilor private sau de stat pentru studiul acestei structuri se limitează de obicei la treapta de adâncime corespunzătoare ferestrei de generare și acumulare a hidrocarburilor. Capacitatea mediului academic și a guvenelor de finanțare a unor astfel de studii este foarte limitată, în pofida interesului științific unanim recunoscut. De exemplu, în cazul bazinului Mării Negre, ultimul studiu internațional major privind structura geologică adâncă datează de la sfârșitul anilor '80 iar necesitatea reluării sale la scara întregului bazin, cu participarea tuturor riveranilor și cu utilizarea unor metodologii de cercetare mult mai evolute, este evidentă.

19. Ce tip de mecanism ar putea fi avut în vedere pentru a gestiona evaluările și analizele necesare pentru a informa Comisia, statele membre și Parlamentul cu privire la prioritățile pentru sprijinul UE?

Senatul consideră că ar trebui inițiat un studiu care să includă statele membre, Convențiile regionale și țările terțe. Studiul ar putea avea la bază informațiile extrase de Comisie prin intermediul CISE și obiectivele stabilite prin Strategiile UE pentru bazinele maritime.

Senatul susține lansarea unei Strategii pentru regiunea Mării Negre și, în acest sens, își manifestă întreaga disponibilitate pentru dialog și cooperare cu toți factorii de decizie implicați.

IV. La punctul 7 - *Participarea sectorului privat*, răspunsurile la întrebările 20-21 sunt:

20. În ce circumstanțe ar trebui puse la dispoziția publicului datele furnizate de societățile private în scopul acordării unei licențe?

Senatul consideră că numărul mare și complexitatea domeniilor în care pot fi solicitate licențe fac ca un răspuns general la o întrebare generală să poată da efecte secundare nedorite. De aceea, Senatul propune analiza sectorială a fiecărui domeniu în parte, identificarea punctelor critice și găsirea unor răspunsuri acceptabile atât pentru punerea la dispoziție a unui volum relevant de date, cât și pentru protecția interesului operatorului privat față de concurență. Trebuie însă stabilită, pentru fiecare domeniu în parte, o limită de timp după care majoritatea datelor ar putea fi accesibile publicului.

21. Ar fi oportun ca actorii sectorului privat offshore care dețin o licență să fie obligați să contribuie la o monitorizare mai vastă a mării, în cazul în care acest lucru ar fi posibil?

Senatul consideră că da, actorii sectorului privat pot contribui la evaluarea stării ecologice a ecosistemelor marine, precum și la stabilirea obiectivelor de mediu pentru atingerea stării ecologice bune până în 2020, cu respectarea Strategiei pentru Mediul Marin.

**p. PREȘEDINTELE SENATULUI
DAN RADU RUSANU**

